

معاونت محیط زیست انسانی!	بررسی چالشهای مربوط به تغییر آب و هوا و پیاده سازی مطالبات کنوانسیون در کشور	دفتر طرح ملی تغییر آب و هوا!
--------------------------	---	------------------------------

بررسی چالشهای مربوط به تغییر آب و هوا و پیاده سازی مطالبات کنوانسیون در کشور

برگزار کنندگان:

سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی،

زمان:

دوشنبه ۱۷ اسفندماه ۱۳۹۴

ساعت: ۱۴-۱۷

مکان:

بزرگراه حکیم غرب، حد فاصل بزرگراه شیخ فضل الله و یادگار امام، پارک طبیعت پردیسان،
سازمان حفاظت محیط زیست، سالن سرو

دستر طرح ملی تغییر آب و هوا!	بررسی چالشهای مربوط به تغییر آب و هوا و پیاده سازی مطالبات کنوانسیون در کشور	معاونت محیط زیست انسانی!
------------------------------	---	--------------------------

جدول (۱): نقاط قوت و ضعف	
نقاط قوت	نقاط ضعف
سیاستهای کلی اصلاح الگوی مصرف	
<ul style="list-style-type: none"> ○ تأکید بر کاهش مصرف منابع بصورت کلی ○ تأکید بر بکارگیری سیاستهای کلان تشویقی برای بهینه سازی در مصرف آب ○ الزام بر بازچرخانی، اصلاح الگوی کشت و تعادل بخشی 	<ul style="list-style-type: none"> ○ عدم هدفگذاری روشن در اصلاح الگوی مصرف آب ○ عدم وجود ساز و کار اجرایی برای تشویق بهینه سازی مصرف آب (موضوع بند هشت قانون) ○ عدم تعیین بازه زمانی برای برنامه ریزی و عملیاتی نمودن بازچرخانی، اصلاح الگوی کشت و تعادل بخشی ○ عدم وجود فصول مشخص بودجه ای برای برنامه ریزی و اجرای و فصول مربوطه
قانون توزیع عادلانه آب	
<ul style="list-style-type: none"> ○ ایجاد ساختار برای برداشت از آبهای زیر زمینی و منابع سطحی ○ امکان ایجاد مناطق قرق برداشت با نظر وزارت نیرو ○ امکان ایجاد خرید و فروش آب بنا به بند ۷ با نظر وزارت نیرو ○ تعیین متولی نظارت و دریافت حق ابه کشاورزی (تبصره یک، ماده ۲۱) ○ وجود آیین نامه های مناسب برای مشارکت مردم در مدیریت شبکه های آبیاری (تشکیل شرکت های بهره برداری از شبکه با مشارکت مردم با دار بودن ۵۱ درصد سهام و دولت با دارا بودن ۴۹ درصد سهام) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ حذف شمولیت قانونی اخذ مجوز از دستگاه متولی آب کشور در موارد خاص ○ زمان مند بودن هر گونه قرق در برداشت آب ○ عدم لحاظ نمودن مدیریت واحد مجوز برداشت ناظر به بند ۱۹ ○ عدم تغییر تخصیص حق آبه به غیر مگر با خرید زمین (ماده ۲۷ و ۲۸) ○ تبیین ساختار دولت محور در بند ۳۳ برای انحصار در قیمت اب و طبعاً مشکل در ایجاد بازار آب ○ عدم لحاظ نمودن جایگاه قانونی مناسب در خصوص ارتباط کیفیت و کمیت منابع آب ○ ابهام در نحوه عملکرد در زمان خشکسالی و اقدام اضطراری ○ عدم اجرای قانون و آیین نامه های مربوطه در راستای مشارکت مردم

معاونت محیط زیست انسانی!	بررسی چالشهای مربوط به تغییر آب و هوا و پیاده سازی مطالبات کنوانسیون در کشور	دفتر طرح ملی تغییر آب و هوا!
--------------------------	---	------------------------------

جدول (۱): نقاط قوت و ضعف	
نقاط قوت	نقاط ضعف
وجود سیاستهای کلی نظام در بخش آب (مجمع تشخیص مصلحت نظام)	
<ul style="list-style-type: none"> ○ توجه ویژه به توسعه پایدار و آمایش ملی در سطح حوضه آبریز ○ ارتقای بهره‌وری و توجه به ارزش اقتصادی و امنیتی و سیاسی آب در استحصال و عرضه و نگهداری و مصرف آن ○ توجه به حذف موانع ایجاد تلفات آب در کشور ○ تدوین برنامه جامع به منظور رعایت تناسب در اجرای طرح‌های سد و آبخیزداری و آبخوانداری و شبکه‌های آبیاری و تجهیز و تسطیح اراضی و استفاده از آب‌های غیرمتعارف و ارتقای دانش و فنون و تقویت نقش مردم در استحصال و بهره‌برداری. ○ مهار آب‌هایی که از کشور خارج می‌شود و اولویت استفاده از منابع آب‌های مشترک. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ عدم تبیین ساختار جامع توسعه پایدار در کشور ○ عدم نگاه موثر به محیط زیست در اصول پیشنهادی
نقاط قوت و ضعف کلی	
<ul style="list-style-type: none"> ○ تنوع اقلیمی و طبیعی، همچنین اثرپذیری متفاوت مناطق کشور از بحران آب ○ وجود زیرساختها و تأسیسات موجود در امر مدیریت، تولید، توزیع و مصرف آب در سطح کشور ○ ظرفیت‌های نهادی و ساختاری و متولی در کشور ○ درصد کم وابستگی به آبهای خارج 	<ul style="list-style-type: none"> ○ محدودیت طبیعی منابع آب تجدیدشونده ○ کمبود سرمایه گذاری متناسب بر سهم آب در تولید ارزش افزوده و اشتغال و تولید محصولات صنعتی و کشاورزی ○ عدم ایجاد بستر مناسب فرهنگی، اجتماعی، فنی و اقتصادی برای جلب مشارکت بهره‌برداران در راستای مصرف بهینه آب

معاونت محیط زیست انسانی!	بررسی چالشهای مربوط به تغییر آب و هوا و پیاده سازی مطالبات کنوانسیون در کشور	دفتر طرح ملی تغییر آب و هوا!
--------------------------	--	------------------------------

جدول (۱): نقاط قوت و ضعف	
نقاط ضعف	نقاط قوت
<ul style="list-style-type: none"> ○ عدم استفاده از ظرفیت های عظیم مردمی در استفاده بهینه از آب ○ عدم استفاده از تجربه های کار آمد ملی و گسترش آن در استفاده بهینه از آب ○ عدم استفاده از تجربه های موفق بین المللی برای استفاده بهینه از آب ○ عدم بهره برداری از رسانه های گروهی و پایگاه های مردمی در راستای مصرف بهینه آب ○ عدم استفاده از پتانسیل طبیعی کشور در راستای حفظ و ذخیره آب سبز با آبخیز داری و آبخوان داری ○ عدم به رسمیت شناختن حق مردم در دخالت های توسعه ای شامل استحصال ، انتقال و بهره برداری از آب های سطحی و زمینی ○ عدم رعایت عدالت در صدور مجوز بهره برداری از آب های سطحی و زیر زمینی ○ عدم سرمایه گذاری کافی در جهت استفاده مناسب از اقلیم متنوع و انرژی خورشیدی فراوان در کشور در تولید محصولات باغی و زراعی متنوع ○ پایین بودن بهره وری آب در بخشهای مختلف مصرف، ○ کاهش ذخایر آبهای زیرزمینی، ○ تکیه زیاد به منابع مالی عمومی، ○ امکان اثرگذاری بخش سیاسی بر تصمیم های مدیریتی و کارشناسی در مدیریت منابع آب ○ نبود سیستم تنبیه و تشویق ملی در بهره وری و میزان مصرف آب 	<ul style="list-style-type: none"> ○ وجود سابقه برنامه ریزی، سیاستگزاری و چندین دوره طرح جامع آب کشور ○ شرایط جهانی و منطقه ای در امکان تجارت آب (حقیقی و مجازی) ○ دسترسی به دو منبع آب خارجی در مناطق شمالی و جنوبی کشور ○ اسناد سه برنامه توسعه با بندهای مناسب در خصوص افزایش بهره وری در عرصه آب، کشاورزی و ... ○ وجود اصل چهل و چهار قانون اساسی و امکان کاهش تصدی گری دولت در بخش آب ○ وجود نیروی انسانی آموزش دیده و کارآمد در کشور ○ ظرفیت فرهنگی و اجتماعی مناسب برای مصرف بهینه آب ○ وجود الگوهای بهره برداری مناسب از آب در کشور (قنات، آبنندان و...) ○ وجود شرایط اقلیمی مناسب برای مصرف بهینه آب از آب سبز در برخی از نقاط کشور (گسترش کشت دیم با استفاده از فناوری های نوین در اراضی حاشیه زاگرس ، جنوب سلسله جبال البرز و.....) ○ بستر مناسب برای آبخیز داری و آبخودان داری با توجه شرایط توپوگرافی اراضی کشور ○ وجود تجربه های موفق جهانی در راستای بهینه از آب ○ وجود اقلیم متنوع و مناسب برای تولید محصولات متنوع زراعی و باغی و توزیع در کشور و صادرات به کشورهای همجوار بصورت تازه

معاونت محیط زیست انسانی!	بررسی چالشهای مربوط به تغییر آب و هوا و پیاده سازی مطالبات کنوانسیون در کشور	دفتر طرح ملی تغییر آب و هوا!
--------------------------	--	------------------------------

جدول (۱): نقاط قوت و ضعف	
نقاط ضعف	نقاط قوت
<ul style="list-style-type: none"> ○ عدم هماهنگی در چرخه تولید، استحصال، بهره برداری و مصرف آب ○ نبود ساختار مناسب به منظور بهره‌وری و ترویج مصرف صحیح ○ بهره برداری نامتناسب از منابع آبهای مرزی و مشترک ○ عدم وجود الگوی مصرف بهینه آب در بخشهای مختلف مصرف ○ عدم وجود ساختار مناسب قیمت گذاری آب در اقسام مختلف آن ○ عدم وجود سند آمایش سرزمین (به خصوص مبتنی بر منابع و نه گستردگی ارضی) ▪ عدم وجود الگوی مناسب تأمین و مصرف در کشور با توجه به تنوع اقلیمی (سابقه آماری) و تهدید تغییر اقلیم (در آینده) ▪ بی توجهی به مزیت‌های نسبی کشور در مناطق مختلف و تکراری الگوی توسعه منطقه‌ای یکسان ○ تنوع و تعدد در ساختار مدیریت منابع و مصارف آب در کشور ○ رسوب و استقرار تخصیص‌های موجود و تصور مالکیت و دائمی بودن آنها ○ عدم وجود ساختار مناسب و با دقت مکفی در بیلان موجود مصارف و منابع کشور ○ عدم وجود ساختار مناسب در پایش به هنگام منابع آبی کشور (کیفی و کمی) ○ فرسودگی زیرساخت‌های بخش آب (سخت افزاری و نرم افزاری) ○ عدم وجود مطالعات جامع در سطح ملی به منظور تعیین میزان اثرپذیری از تغییر اقلیم 	<ul style="list-style-type: none"> ○ وجود ظرفیت‌های فنی و تکنیکی در بخش خصوصی در قالب شرکت‌های مشاور و پیمانکار و تولیدکننده برای استحصال، ذخیره، انتقال و مصرف بهینه آب

دستر طرح ملی تغییر آب و هوا!	بررسی چالشهای مربوط به تغییر آب و هوا و پیاده سازی مطالبات کنوانسیون در کشور	معاونت محیط زیست انسانی!
------------------------------	---	--------------------------

جدول (۲): فرصت و تهدید	
فرصت	تهدید
ملی	
<ul style="list-style-type: none"> ○ وجود اسناد بالادستی در مدیریت آب ○ بکر بودن عرصه بهره‌وری آب و امکان رسیدن به نتایج مناسب و مطلوب در اسرع وقت ○ امکان ایجاد تنوع بخشی، تجهیز و جلب سرمایه‌های بخش غیردولتی ○ وجود مزیت نسبی و جذابیت سرمایه‌گذاری در بخش آب با توجه به بحران موجود ○ امکان استفاده و درگیر نمودن بخش خصوص در سرمایه‌گذاری با توجه به بسیج بخشی از صندوق توسعه ملی ○ اصلاح ساختار تأمین منابع و الگوی مصرف آب ○ تدوین و تصویب قانون جامع آب کشور ○ امکان اعمال مدیریت بهم پیوسته منابع آب در سطح حوضه‌های آبریز به عنوان یکی از مبانی آمایش سرزمین ○ انسجام حاکمیتی و درک بحران در خصوص منابع آب کشور ○ انفال بودن منابع آب و امکان استفاده از احکام فقهی در خصوص مدیریت کلان و اداره منابع آب 	<ul style="list-style-type: none"> ○ گستره فراگیر اثرات کلی تغییر اقلیم و اثرات آن بر منابع تجدپذیر و ذخایر آب کشور ○ افزایش آلاینده‌ها در محیط‌های آبی (ناشی از توسعه بی‌رویه و کاهش حجمی) ○ تنش‌های ناشی از تشدید رقابت بین متقاضیان آب ○ عدم جذابیت سرمایه‌گذاری آحاد مصرف‌کننده در مدیریت مصرف آب بعلا ○ کمبود سرمایه‌گذاری در بخش آب متناسب با نقش آن در تولید و اشتغال و ارزش افزوده و تولید ناخالص ملی ○ فرسودگی سازه‌های آبی و عدم کارآیی مناسب آنها ○ تنوع و گستردگی مصارف و تقاضا در سطح کشور و عدم امکان تأمین در آینده نزدیک و امکان ایجاد تنش در مناطق کشور ○ بهره‌برداری غیرکارآمد از امکانات ○ استقرار عمیق برخی از نیازها و عدم امکان تغییر برخی به مناطق با مزیت‌های نسبی مرتبط ○ ضعف در هماهنگی فرابخشی ○ کاهش راندمان شبکه‌های پخش شرب و کشاورزی و عدم برنامه مناسب و کارا

معاونت محیط زیست انسانی!	بررسی چالشهای مربوط به تغییر آب و هوا و پیاده سازی مطالبات کنوانسیون در کشور	دفتر طرح ملی تغییر آب و هوا!
--------------------------	---	------------------------------

<p>برای ایجاد بهره‌وری مناسب</p> <p>○ عدم وجود اسناد بالادستی کارا و وفور مواد آیین نامه‌ای و قانونی غیر مفید و یا بر زمین مانده</p>	
بین المللی	
<p>○ امکان بروز تعارضات منطقه‌ای برای استفاده از منابع آبهای مرزی و مشترک</p>	<p>○ امکان ایجاد دیپلماسی فعال و مناسب در کشورهای مجاور و با حوضه های مشترک</p> <p>○</p>

معاونت محیط زیست انسانی!	بررسی چالشهای مربوط به تغییر آب و هوا و پیاده سازی مطالبات کنوانسیون در کشور	دفتر طرح ملی تغییر آب و هوا!
--------------------------	---	------------------------------

جدول (۳): صورت کلی راهکارها به منظور برون رفت از تنگنای موجود در اجرای سازگاری منابع آب با اثرات تغییر اقلیم و خشکسالی های بلند مدت

○ **نهادهای و ساختاری**

- وزارت نیرو
- وزارت جهاد کشاورزی

○ **برنامه‌ای**

- معاونت بر نامه‌ریزی و نظارت راهبردی
- وزارت نیرو
- وزارت جهاد کشاورزی

○ **قوانین**

- مجلس شورای اسلامی
- معاونت بر نامه‌ریزی و نظارت راهبردی
- وزارت نیرو
- وزارت جهاد کشاورزی